

GRA NEGOCJACYJNA

INSTRUKCJA POSELSKA DLA RZECZPOSPOLITEJ

1. Wyznaczcie **Wielkiego Posta** - przedstawiciela misji poselskiej, który będzie kontaktował się z Sędziami.
2. Wybierzcie **4 Komisarzy**, którzy odpowiadać będą za 4 główne kwestie będące przedmiotem negocjacji.
3. Wybierzcie **Pisarza**, który odpowiadać będzie za sporządzanie notatek.
4. Wybierzcie **Dragomana** (tłumacza), który będzie miał możliwość kontaktowania się z przedstawicielami drugiej strony.
5. Pozostali członkowie misji poselskiej pełnią rolę doradców i ekspertów.
6. Zapoznajcie się z materiałami.

Procedura negocjacji

1. Odprawa misji poselskiej - przygotowania do negocjacji
2. Powitanie obu misji - przemowa grzecznościowa Wielkiego Posta i Wezyra
3. Przedstawienie propozycji i oczekiwań w 4 kwestiach spornych przez 4 Komisarzy
4. Narada
5. Seria negocjacji Komisarzy
6. Narada
7. Finałowa seria negocjacji Komisarzy
8. Opracowanie Traktatu Pokojowego przez Wielkiego Posta, Wezyra i 2 Dragomanów.
9. Przedstawienie Traktatu Pokojowego przez Sędziów

Kwestia mołdawska

do kogo należeć będzie Mołdawia lub kto ma decydować o wyborze jej władcy

Sytuacja aktualna: Gospodarstwo wołoskie i mołdawskie znajduje się aktualnie w tureckiej strefie wpływów. To turecki sułtan decyduje kto zasiądzie na hospodarskim tronie. W każdej chwili może również usuwać gospodarów z tronu - czasami w sposób pokojowy, częściej w

brutalny. Dlatego też gospodarowie często szukają pomocy w sąsiednich państwach, także w Rzeczypospolitej.

Racje historyczne: W dawnych wiekach Mołdawia była (co prawda przez krótki okres czasu) lennem Polski.

Znaczenie: Mołdawia znajduje się na ważnym szlaku łączącym Rzeczypospolitą z Turcją. Droga ta już teraz jest ważna dla handlu, lecz ma potencjał by w przyszłości, w spokojnych czasach, przynosić większe dochody. Przez teren Mołdawii do Rzeczypospolitej wpadają wojska tatarskie (tzw. szlak wołoski). Zamek chocimski leży tuż nad graniczną z Rzeczypospolitą rzeką Dniestr.

Pokrewieństwo wiary: Oba gospodarstwa zamieszkane są przez ludność chrześcijańską - prawosławną. Na terenie Rzeczypospolitej również mieszkają prawosławni - wielu ruskich rodów wyznaje tę wiarę, prawosławnymi są również Kozacy zaporoscy oraz ludność chłopska województw ukraińskich (a więc granicznych z Mołdawią).

Zwycięstwo militarne: To na terenie Mołdawii doszło do zwycięskiej dla Rzeczypospolitej bitwy pod Chocimiem.

Cele

Największym sukcesem było dokonanie **aneksji**, czyli włączenia terenów gospodarstwa wołoskiego i mołdawskiego, lub tylko tego ostatniego, do Rzeczypospolitej. To pewnie byłoby jednak nie do zaakceptowania dla strony tureckiej.

Bardzo korzystne byłoby włączenie Mołdawii do naszej strefy wpływów za pomocą osadzenia na jej tronie kogoś z panującej w Rzeczypospolitej **dynastii Wazów** - króla Zygmunta lub jego syna księcia Władysława. Naszą pozycję wzmocniłoby wybranie na hospodara mołdawskiego przedstawiciela któregoś z magnackich rodów - Wiśniowieckiego, Potockiego lub Koreckiego - lub w ostateczności ich syna z ze związku z mołdawską księżniczką bądź mołdawskiego zięcia.

Pewnym sukcesem byłby **wspólny polsko-turecki wybór nowych gospodarów**. Dokonywano by go podczas spotkań poselstw, lub jedna strona składałaby propozycję trzech kandydatów, a druga wybierała jednego z nich. Możliwe są też inne zasady.

Być może problem mołdawski zostałby zażegnany gdyby państwo to zyskało całkowitą suwerenność i nikt nie ingerowałby w wybór ich władcy. Mołdawia zyskałaby wówczas **status neutralny**.

Dodatkowe kwestie wzmacniające Rzeczpospolitą:

- **Zamek chocimski jako twierdza graniczna:** obsadzenie polską załogą lub zakaz obsadzania wojskiem tureckim lub zburzenie

Perspektywa Turków

Turcy dążyć będą zapewne do wchłonięcia Mołdawii (aneksja) lub zachowania statusu quo, w którym tylko oni mają prawo decydować o tym, kto zostanie hospodarem.

Kwestia kozacka

co z nimi uczynić?

Sytuacja aktualna: Kozacy zamieszkują tereny nad Dnieprem, w tym Dzikie Pola, które formalnie należą do Rzeczpospolitej, lecz praktycznie stanowią szeroki pas ziemi niczyjej pomiędzy nią a Chanatem Krymskim. Od XVI wieku Kozacy zajmują się zarówno strzeżeniem pogranicza przed Tatarami, jak i organizacją wypraw łupieżczych na wybrzeża czarnomorskie. To ich sposób na bogacenie się oraz metoda osłabiania Tatarów i Turków - ich głównych wrogów. Napady Kozaków przyczyniły się do zaognienia stosunków między królem a sułtanem i były jedną z przyczyn ostatniej wojny polsko-tureckiej z 1621 roku. Aby uregulować status Kozaków strona polska stara się utrzymywać część Kozaków na swoim żołdzie, czyli w rejestrze (stąd Kozacy rejestrowi). Od dekad trwa jednak polsko-kozacki spór o to, ile nazwisk może znaleźć się w rejestrze, a więc ilu żołnierzom Rzeczpospolita jest w stanie zapłacić.

W 1621 roku Kozacy odpowiedzieli na apel króla i zbrali się pod Chocimiem. Ich oddziały liczyły ok. 35 tysięcy żołnierzy i stanowili nieco ponad połowę wszystkich sił Rzeczpospolitej. Bez nich bitwa chocimska została by zapewne przegrana. Król obiecał im za wierną służbę sporą nagrodę finansową.

To nasza wewnętrzna sprawa: Kozacy zamieszkują ziemie Rzeczpospolitej (woj. bractawskie, kijowskie i Dzikie Pola). Król Zygmunt III Waza jest suwerenem i sprawuje władzę nad całym terenem kraju. Nikt nie ma prawa mieszać się w wewnętrzne sprawy kraju.

Cele

Największym sukcesem byłoby zrzeczenie się przez Turków jakichkolwiek roszczeń do decydowania o losie Kozaków. Można więc zawrzeć w traktacie pokojowym zdanie o tym, że Kozaczyzna jest wyłączną sprawą Rzeczypospolitej lub pominąć kwestię Kozaków w ogóle.

Dodatkowe kwestie wzmacniające Rzeczpospolitą:

- uwolnienie z tureckich więzień Kozaków pojmanyh w ostatnich latach (można stworzyć listę kilku osobistości)

Perspektywa Turków

Turcy zapewne będą domagać się znacznego ograniczenia rejestru kozackiego (zazwyczaj na poziomie kilku tysięcy ludzi) oraz zakazania organizacji przez Kozaków jakichkolwiek wypraw przeciwko Turkom i Tatarom (lądowym i morskim). Mogą żądać także zbudowania przez Polskę twierdzy nad Dnieprem, która miałaby powstrzymywać Kozaków lub co gorsza zażądają zgody na zbudowanie własnej twierdzy na naszych granicach.

Mogą także wrócić do składanych kilka lat temu propozycji całkowitego zniszczenia Kozaczyzny. Albo zrobi to wojsko tureckie samodzielnie albo wspólnie z wojskiem koronnym.

-

Kwestia tatarska

Jak powstrzymać ich napady?

Sytuacja aktualna: Tatarzy zamieszkują przede wszystkim państwo Chanatu Krymskiego (Krym i okolice dolnego Dniepru i Donu), które podległe jest Turcji. Państwem tym od wieków rządzi dynastia Girejów. Ponadto na północno-zachodnich wybrzeżach Morza Czarnego ulokowane są tzw. ordy przednie, które formalnie podlegają Chanatowi, lecz nierzadko ich wodzowie organizują samodzielne wyprawy na Rzeczpospolitą. najgroźniejszym wodzem tych ord jest Kantymir.

Tatarzy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa kraju. Niemal co roku napadają na południowo-wschodnie województwa Rzeczypospolitej - kijowskie, bractawskie, podolskie, wołyńskie i ruskie. Porywają ludzi w jasyr, a przy okazji rabują i palą wsie oraz miasteczka. Tym samym hamują rozwój gospodarczy tych krain i zmuszają Rzeczpospolitą do utrzymywania sił w pogotowiu na Ukrainie.

Porwani ludzie stają się niewolnikami, którzy pracują w gospodarstwach rolnych na Krymie lub sprzedawani są na targach w Stambule. Wielu trafia na całe życie na galery jako wioślarze. Młode kobiety zasilają haremy tureckich dostojników a nawet sułtana.

Tatarzy pokonali wojsko koronne jesienią 1620 roku pod Cecorą. W bitwie tej zginął hetman Stanisław Żółkiewski. Była to ogromna tragedia dla kraju. Pod Chocimiem walczyło kilkanaście tysięcy Tatarów po stronie tureckiej, a więc przegranej.

Cele

Problem tatarski rozwiązany zostanie wraz z całkowitym pozbyciem się tego ludu z wybrzeży Morza Czarnego. Powinniśmy dostać zgodę na zniesienie Tatarów lub uczynienie tego wspólnie z armią turecką. Dopuszczamy także przesiedlenie tatarów gdzieś w głąb państwa tureckiego. Możemy osobno negocjować kwestie Chanatu Krymskiego i ord przednich, które są bardziej nieobliczalne a przez to niebezpieczne.

Aby zabezpieczyć się przed napadami Tatarów warto uzyskać zgodę na budowę polskich twierdz na terenach tatarskich.

Pewnym sukcesem będzie pozbawienie władzy Kantymira - najlepiej gdyby Turcy nam go wydali, ostatecznie sami go ścięli w obecności naszego posta.

Dodatkowe kwestie wzmacniające Rzeczpospolitą:

- **Uwolnienie jeńców:** Tatarzy powinni zwolnić za darmo lub ewentualnie za niewielką opłatą pojmanyh w ostatnich latach żołnierzy i cywilów.
- **Odszkodowania:** Wypłata odszkodowań za zniszczenia poczynione przez tatarów podczas ostatnich napadów (protokół komisarzy z wyliczeniami)
- **Posiłki:** Zobowiązanie chana do posiłkowania wojsk Rzeczpospolitej podczas walk z jej wrogami (np. Moskwą i Szwecją).

Perspektywa Turków

Tatarzy są lennikami Turków i podobnie jak oni wyznają Islam. Chanat Krymski zajmuje tereny północnych wybrzeży Morza Czarnego, które są tym samym zablokowane dla wrogów Turcji - Rzeczpospolitej i Moskwy. Tatarzy są więc buforem chroniącym Turcję. Jednocześnie za pomocą Tatarów i ich napadów mogą Turcy straszyć swoich sąsiadów lub wymuszać pewne ustępstwa (groźby). Z drugiej strony niesforni Tatarzy mogą też wciągnąć Turcję w niechcianą dla niej wojnę.

Kwestia upominków

Honor i pustki w skarbcu

Sytuacja aktualna: Upominek to prezent, który przekazuje się okazjonalnie i z dobrej woli. Turcja i Tatarzy są przedstawicielami cywilizacji, która przykłada niezwykle dużą wagę do przedmiotów materialnych. Ich przekazywanie oznacza dla nich **haracz** - nie jest to więc dla nich gest przyjaźni czy zaufania, ale sprawowania władzy i dominacji. Słabszy przekazuje upominki silniejszemu. Rzeczpospolita nigdy nie wypłacała haraczu sułtanowi. Wysyłała

jedynie upominki do chana tatarskiego, aby w ten sposób powstrzymać jego wojska przed napadami na Ukrainę. Po zwycięstwie pod Chocimiem zaprzestano i tego. Turcy domagają się wznowienia wypłat dla Tatarów oraz przekazania znacznych upominków także dla siebie. Rzeczpospolita jest jednak w tragicznej sytuacji finansowej. Zebrane pieniądze powinny zostać przekazane wojsku jako zaległe wypłaty żołdu.

Cele

Należy dążyć do pominięcia kwestii upominków w treści traktatu. Dopuszczalne jest jednorazowe wypłacenie upominków chanowi i ewentualnie sułtanowi. Najlepiej zaś nieoficjalnie, poza protokołem dyplomatycznym.

Manewry:

- **To się równowży:** wartość podarków przewyższałaby lub równałaby się wartości odszkodowania za zniszczenia tatarskie
- **Wykup:** podarki należy traktować jako zapłatę za wykup jeńców z niewoli tureckiej i tatarskiej

Perspektywa turecka

Rządy sułtana i chana oparte są na sile i autorytecie. Społeczeństwo tych państw pragnie za władcę mieć osobę, której inni monarchowie się boją, a najlepiej okazują jej szacunek. To dla nich bardzo ważne. Przejawem takiego poddaństwa jest haracz lub upominki. Sułtan lub chan musi więc coś otrzymać aby nie stracić twarzy. Jednocześnie podarki bądź pieniądze pozwalają utrzymać im wielką armię oraz ogromny dwór.

Niestety zapis o podarkach znalazł się w treści rozejmu podpisanego pod Chocimiem.

Sytuacja międzynarodowa

Cesarstwo obawia się Turcji, więc na rękę jest mu przedłużanie wojny Rzeczpospolitej z Turcją. Z drugiej strony stan wojny utrudnia pomoc militarną RP w wojnie katolików z protestantami.

Państwo Moskiewskie pozostaje osłabione dwoma dekadami wojen, pragnie zachować podpisany w 1619 roku rozejm, pozostaje głuche na sugestie Turcji by zaatakować Rzeczpospolitą.

Persja Safawidów: świeżo po zakończeniu długoletniej wojny z Turcją, dla Polaków straszak na Turków (że się z nią sprzymierzimy)

Chanat krymski: lennik Turcji, zawsze chętny do napadów na Rzeczpospolitą - Polacy rozważają całkowite unicestwienie Tatarów (szukają do tego sprzymierzeńców) by raz na zawsze pozbyć się kłopotu.

Szwecja: wykorzystuje uwikłanie Polski w wojnę i latem 1621 roku atakuje osiągając ogromne sukcesy (zdobycie Rygi) - straszak Turków na Polaków (podobna rola jak Persja).

GRA NEGOCJACYJNA

INSTRUKCJA POSELSKA DLA TURCJI

1. Wyznaczcie **Wielkiego Wezyra** - przedstawiciela, który będzie kontaktował się z Sędziami.
2. Wybierzcie **4 Komisarzy**, którzy odpowiadać będą za 4 główne kwestie będące przedmiotem negocjacji.
3. Wybierzcie **Pisarza**, który odpowiadać będzie za sporządzanie notatek.
4. Wybierzcie **Dragomana** (tłumacza), który będzie miał możliwość kontaktowania się z przedstawicielami drugiej strony.
5. Pozostali członkowie misji poselskiej pełnią rolę doradców i ekspertów.
6. Zapoznajcie się z materiałami.

Procedura negocjacji

1. Odprawa misji poselskiej - przygotowania do negocjacji
2. Powitanie obu misji - przemowa grzecznościowa Wielkiego Posta i Wezyra
3. Przedstawienie propozycji i oczekiwań w 4 kwestiach spornych przez 4 Komisarzy
4. Narada
5. Seria negocjacji Komisarzy
6. Narada
7. Finałowa seria negocjacji Komisarzy
8. Opracowanie Traktatu Pokojowego przez Wielkiego Posta, Wezyra i 2 Dragomanów.
9. Przedstawienie Traktatu Pokojowego przez Sędziów

Kwestia mołdawska

do kogo należeć będzie Mołdawia lub kto ma decydować o wyborze jej władcy

Sytuacja aktualna: Gospodarstwo wołoskie i mołdawskie znajduje się aktualnie w tureckiej strefie wpływów. To turecki sułtan decyduje, kto zasiądzie na gospodarskim tronie. W każdej chwili może również usuwać gospodarów z tronu - czasami w sposób pokojowy, częściej w brutalny. Dlatego też gospodarowie często szukają pomocy w sąsiednich państwach, także w Rzeczpospolitej.

Racje historyczne: Od dawien dawna Mołdawia znajduje się w tureckiej strefie wpływu. W XVI wieku armie tureckie kilkakrotnie pokonały Mołdawian i siła zagwarantowały sobie ten status. Od dekad hospodara Mołdawii wyznacza sułtan a oddziały mołdawskie walczą u boku Turków.

Znaczenie: Mołdawia znajduje się na ważnym szlaku łączącym Turcję z Rzeczpospolitą Droga ta już teraz jest ważna dla handlu, lecz ma potencjał by w przyszłości, w spokojnych czasach, przynosić większe dochody. Przez teren Mołdawii do Rzeczpospolitej wpadają Tatarzy (tzw. szlak wołoski) będący lennikami tureckiego sułtana. Mołdawia stanowi lądowy korytarz, który łączy dolinę Dunaju z doliną Dniestru i Dniepru. Jej kontrola pozwala więc na koncentrację armii i jej przemieszczanie z południa na północ w trakcie wojen z Rzeczpospolitą i Cesarstwem. mołdawski zamek chocimski leży tuż nad graniczną z Rzeczpospolitą rzeką Dniestr. Mołdawia zamieszkiwana jest przez niewielu mieszkańców, lecz jest w stanie wystawić kilka tysięcy żołnierzy w celu posiłkowania armii sułtana.

Cele

Największym sukcesem byłoby dokonanie **aneksji**, czyli włączenia terenów gospodarstwa wołoskiego i mołdawskiego, lub tylko tego pierwszego, do Turcji. To pewnie byłoby jednak nie do zaakceptowania dla strony przeciwnej.

Dlatego też należy starać się o zachowanie **statusu qvo w zakresie wyboru hospodara**. Sułtan powinien mieć wyłączne prawo decydowania, kto zostaje nowym władcą Mołdawii. Można dopuścić do rozmów na ten temat polskiego króla, np. z głosem doradczym. Warto wpisać do traktatu zakaz wyboru na tron hospodarski kogokolwiek z dynastii Wazów lub jakiegokolwiek rodu magnackiego. Wzmacniałoby to polską szlachtę.

Niekorzystnym dla nas rozwiązaniem, ale może w pewnych sytuacjach jedynym możliwym, byłoby zagwarantowanie Mołdawii **statusu neutralności**. Wówczas sami decydowali by o tym, kto zostanie hospodarem a ani Turcja, ani Rzeczpospolita nie będzie mogła obsadzać swoimi wojskami zamków mołdawskich.

Dodatkowe kwestie wzmacniające Turcję:

- **Spiskowcy:** zakaz udzielania przez Rzeczpospolitą gościny zbiegom z Mołdawii, a zwłaszcza uzurpatorom
- **Zamek chocimski jako twierdza graniczna:** obsadzenie turecką załogą lub zakaz obsadzania wojskiem polskim lub zburzenie

Perspektywa Rzeczpospolitej

To na terenie Mołdawii, pod Chocimiem, Rzeczpospolita odniosła ostatnie zwycięstwo. Pod jej kontrolą ciągle znajduje się zamek chocimski obsadzony przez polskich żołnierzy. To oni kontrolują ważną przeprawę przez Dniestr.

Mołdawianie to lud chrześcijański wyznający prawosławie. Na terenie Rzeczpospolitej żyje mnóstwo prawosławnych. Wiele córek ważnych rodów mołdawskich wyszło za mąż za polskich magnatów. W XV wieku Mołdawia była lennem Polski.

Kwestia kozacka

co z nimi uczynić?

Sytuacja aktualna: Kozacy zamieszkują tereny nad Dnieprem, w tym Dzikie Pola, które formalnie należą do Rzeczpospolitej, lecz praktycznie stanowią szeroki pas ziemi niczyjej pomiędzy nią a Chanatem Krymskim. Od XVI wieku Kozacy zajmują się zarówno strzeżeniem pogranicza przed Tatarami, jak i organizacją wypraw łupieżczych na wybrzeża czarnomorskie. To ich sposób na bogacenie się oraz niszczenie sił tureckich i tatarskich. W ostatnich latach dokonali zuchwałego napadu na przedmieścia Sztambułu oraz spalili krymską Kaffę. Napady Kozaków przyczyniły się do zaognienia stosunków między sułtanem a królem. W ostatnich latach sułtan ostrzegał listownie króla by powstrzymał Kozaków. Proponował także wspólne uderzenie na nich, jeśli król nie ma wystarczająco własnych sił. Rajdy kozackie zmusiły Turków do wypowiedzenia Rzeczpospolitej wojny w 1621 roku.

Aby uregulować status Kozaków strona polska stara się utrzymywać część Kozaków na swoim żołdzie, czyli w rejestrze (stąd Kozacy rejestrowi). Od dekad trwa jednak polsko-kozacki spór o to, ile nazwisk może znaleźć się w rejestrze, a więc ilu żołnierzom Rzeczpospolita jest w stanie zapłacić.

W 1621 roku Kozacy odpowiedzieli na apel króla i zebraли się pod Chocimiem. Ich oddziały liczyły ok. 35 tysięcy żołnierzy i stanowili nieco ponad połowę wszystkich sił Rzeczpospolitej. Gdyby Rzeczpospolita nie mogła liczyć na Kozaków, przegrałaby zapewne bitwę chocimską. Król obiecał wynagrodzić Kozaków hojnymi wypłatami.

Cele

Największym sukcesem byłoby całkowite zniszczenie Kozaków - rozbicie ich wojsk, spalenie Syczy, przepędzenie wolnej ludności znad Dniepru i Dzikich Pól. Najlepiej akcją taką przeprowadzić tylko siłami tureckimi, wówczas można mieć większą swobodę działania, a także pozostawić w strategicznych miejscach (np. na przeprawach przez Dniepr) własne garnizony. Oczywiście wspólna turecko-polska akcja też byłaby satysfakcjonującym rozwiązaniem. Jeśli nie uda się tego wywalczyć, należy uzyskać zgodę na wzniesienie na Dzikich Polach tureckich twierdz, które będą powstrzymywały Kozaków przed wyplywaniem

na Morze Czarne. Wątpliwe, czy gdyby twierdze takie wybudowała Rzeczpospolita będzie w stanie sama powstrzymać Kozaków (lub czy będzie miała w tym interes).

Dodatkowe kwestie wzmacniające Turcję:

- uwolnienie z kozackiej niewoli pojmanych w ostatnich latach tureckich i tatarskich bejów (można stworzyć taką listę osobistości)
- odszkodowanie za zniszczenia, które dokonali Kozacy w ostatnich latach (można stworzyć rejestr szkód)
- wydanie Turcji najgroźniejszych watażków winnych ostatnich kozackich rajdów (można stworzyć listę).

Manewry:

- **Kozacy Dońscy** zamieszkują ziemie podporządkowane Moskwie. Jednocząc się z Kozakami Zaporoskimi stworzyliby groźną siłę.
- **Moskwa:** Kozacy są wyznania prawosławnego, które ma w Rzeczpospolitej mniej przywilejów niż katolicyzm. Moskwa zaś kreuje się na obrońcę wiary prawosławnej i jednoczyciela ziem ruskich. Moskwa zawarła w 1619 roku chwiejny rozejm z Rzeczpospolitą, po tym jak straciła sporo ziem. Zapewne chciałby je odzyskać, a nawet zdobyć kolejne nabytki na Ukrainie.

Perspektywa Rzeczpospolitej

Kozacy zamieszkują ziemie Rzeczpospolitej i są poddanymi króla Zygmunta. Formalnie więc kwestia kozacka jest wewnętrzną sprawą Polski. Kozacy strzegą pogranicza Rzeczpospolitej i walczą z Tatarami, którzy organizują wyprawy łupieżcze. Król korzysta z pomocy kozackiej podczas wojen, np. z Moskwą lub Turcją. Gdyby nie Kozacy Rzeczpospolita przegrałaby bitwę chocimską. Jednocześnie Kozacy mogą być dla Rzeczpospolitej narzędziem wpływu na sąsiadów, którymi można grozić i wymuszać pewne ustępstwa.

Kwestia tatarska

Jak powstrzymać ich napady?

Sytuacja aktualna: Tatarzy zamieszkują przede wszystkim państwo Chanatu Krymskiego (Krym i okolice dolnego Dniepru i Donu), które podległe jest Turcji. Państwem tym od wieków rządzi dynastia Girejów. Ponadto na północno-zachodnich wybrzeżach Morza Czarnego ulokowane są tzw. ordy przednie, które formalnie podlegają Chanatowi, lecz nierzadko ich wodzowie organizują samodzielne wyprawy na Rzeczpospolitą. Wodzem takim jest Kantymir, który kilkakrotnie pokonał Polaków. Ostatnio w 1620 roku pod Cecorą, gdzie zginął hetman Stanisław Żółkiewski, ważny dla Polaków wódz. W 1621 roku pod Chocim przybył sam chan ze wszystkimi ordami. Jego armia nie była jednak w stanie przechylić szali zwycięstwa na stronę Turcji.

Formalnie dzięki Tatarom Turcja ma łatwy dostęp do północnych wybrzeży Morza Czarnego.

Tatarzy są ludem nomadycznym, który żyje głównie z wypasu bydła, a przede wszystkim rabunku bogatszych sąsiadów. Porywają ludzi w jasyr, których następnie wykorzystują w pracy lub sprzedają np. na tureckie galery.

Ziemie tatarskie atakowane są przez Kozaków, podległych Rzeczypospolitej. Głównie napadają od strony Morza Czarnego.

Wewnętrzna sprawa Turcji: Tatarzy podlegają chanowi, ten zaś jest lennikiem sułtana. Sprawa tatarska jest więc wewnętrzną kwestią Turcji.

Współwyznawcy: Tatarzy, podobnie jak Turcy, są muzułmanami, wyznają Islam.

Zasoby ludzkie: Dzięki Tatarom turecka flota ma zapewniony stały dopływ niewolniczych wiosłarzy a tureccy dostojnicy otrzymują młode kobiety do haremu.

Straszak: Tatarzy są ważnym instrumentem tureckiej polityki międzynarodowej. Łatwo ich przekonać do napadu na sąsiednie państwo, które nie chce zgodzić się na jakieś tureckie roszczenia.

Niekiedy jednak Tatarzy stają się problematyczni. Mogą podejmować wyprawy bez zgody sułtana, które mogą wciągnąć Turcję w niechcianą wojnę z sąsiadem.

Manewry

- **Pozorna zmiana:** Osadźmy na tronie Mehmed Gireja, a zdejmijmy Dżambet Gireja (nieprzyjazny Polsce)

Cele

Największym sukcesem byłoby zrzeczenie się przez Rzeczpospolitą jakichkolwiek roszczeń do decydowania o losie Tatarów. Można więc zawrzeć w traktacie pokojowym zdanie o tym, że kwestia tatarska jest wyłączną sprawą Turcji lub pominąć ją w ogóle.

W ostateczności można zapewnić polskich postów, że turecki sułtan dopilnuje by Tatarzy nie napadali na Rzeczpospolitą bez powodu. Może w tym celu wysłać tureckie wojsko na pogranicze Rzeczypospolitej z Chanatem lub nawet na Dzikie Pola. Zgoda na obsadzenie przez Polaków garnizonów na terenie Chanatu krymskiego byłaby już sygnałem na słabnięcie naszego państwa.

Kartą przetargową może być wódz ord przednich Kantrymir, z którego można zrobić wroga numer jeden dla Rzeczypospolitej. Możemy się go pozbyć.

Dodatkowe kwestie wzmacniające Turcję:

- **Wielkie poselstwo:** Rzeczpospolita wyśle wielkie i uroczyste poselstwo od króla Zygmunta do tatarskiego chana.
- **Zdrajcy:** Zakaz udzielania schronienia w Rzeczpospolitej spiskowcom planującym obalenie chana (szczególnie jego braciom)

Perspektywa Rzeczpospolitej

Tatarzy stanowią zagrożenie dla Rzeczpospolitej - niemal co roku napadają na południowo-wschodnie województwa. Niszczą miasta i wsie, porywają ludzi. Ostabiają potencjał demograficzny i ekonomiczny. Zmuszają władze do wydatków na wojsko, które pilnuje granic i odciągane jest od innych kierunków. Różnice cywilizacyjne mogą skłaniać Rzeczpospolitą do decyzji o charakterze ostatecznym - zniszczenia całego państwa tatarskiego. Dla Polaków ataki tatarskie wykonywane są zawsze za zgodą tureckiego sułtana. Każdy rajd uznają więc za agresję ze strony Turcji.

Kwestia upominków

Oznaka szacunku i podratowanie finansów

Sytuacja aktualna: Turcy i Tatarzy od wieków wymagają od podbitych lub słabszych ludów składania haraczu - w prezentach lub monetach. Dzięki temu zasilają swój skarbiec, który pozwala kontynuować podboje i żyć władcom w luksusie. Ponadto wzmacnia on autorytet władcy, który dla swoich poddanych jest silnym człowiekiem, któremu szacunek okazują monarchowie innych państw. Aby złagodzić wydzwitek tego procederu haracz nazywa się upominkami. Odbieranie upominków jest więc ważnym elementem polityki. Warto je otrzymywać także od państw, które nie są poddane w zależność od Turcji. W minionych latach Rzeczpospolita regularnie wysyłała upominki tatarskiemu chanowi, który w zamian powstrzymywał (mniej lub bardziej skutecznie) napady swoich poddanych na Ukrainę. Teraz, po zwycięstwie pod Chocimiem, Rzeczpospolita nie wysyłała upominków ani do chana, ani do sułtana.

Mamy to na piśmie: Rzeczpospolita zgodziła się na wypłatę upominków w dokumencie rozejmowym podpisanym pod Chocimiem.

Skąd mają na to pieniądze: Rzeczpospolita nie przesyła upominków do chana, gdyż twierdzi, że jej skarbiec jest pusty. Z jednej strony to cenna informacja (jeśli jest prawdziwa), z drugiej, jak wytłumaczą się z tego, że król zamierza hojnie wynagrodzić Kozaków.

Cenne informacje: negocjacje można potraktować jako okazję do zdobycia informacji na temat sytuacji finansowej Rzeczpospolitej - jakie ma dochody, ile wojska jest w stanie za nie wystawić.

Cele

Należy dążyć do zagwarantowania regularnego wypłacania haraczu (można złagodzić słowo - upominków) zarówno sułtanowi, jak i chanowi. Ostatecznie można zgodzić się na zapis mieszany, regularne upominki dla chana i jednorazowy, duży upominek dla sułtana i jego dworzan. Warto dokładnie ustalić, co wchodziłoby w skład upominków i ile byłyby warte (konie, skóry, klejnoty, szaty, zdobiona broń, itd.).

Jeśli miałyby to pomóc w negocjacjach można pominąć wpisywania kwestii upominków do traktatu, ale za podwyższenie wartości upominków.

Dodatkowe kwestie wzmacniające Turcję:

- Przekazywanie upominków od polskiego króla powinno następować podczas wielkich uroczystości w obecności ambasadorów państw Europy zachodniej

Manewry:

- **To się równoważy:** zniszczenia kozackie szacowane są wyżej niż wartość ustalonych upominków
- **Kwestia nazewnictwa:** Król obywatelom Rzeczypospolitej może przecież powiedzieć, że to nie upominki tylko opłata za wykup z tatarskiej niewoli polskich jeńców

Perspektywa Rzeczypospolitej

Kraje chrześcijańskie nie są przyzwyczajone do wypłacania sobie nawzajem upominków. Rzeczypospolita wygrała wojnę, uznaje się za stronę silniejszą. Czuje się pokrzywdzona ostatnimi najazdami tatarskimi.

Sytuacja międzynarodowa

Cesarstwo obawia się Turcji, więc na rękę jest mu przedłużanie wojny Rzeczypospolitej z Turcją. Z drugiej strony stan wojny utrudnia pomoc militarną RP w wojnie katolików z protestantami.

Państwo Moskiewskie pozostaje osłabione dwoma dekadami wojen, pragnie zachować podpisany w 1619 roku rozejm, pozostaje głuche na sugestie Turcji by zaatakować Rzeczypospolitą.

Persja Safawidów: świeżo po zakończeniu długoletniej wojny z Turcją, dla Polaków straszak na Turków (że się z nią sprzymierzymy)

Chanat krymski: lennik Turcji, zawsze chętny do napadów na Rzeczypospolitą - Polacy rozważają całkowite unicestwienie Tatarów (szukają do tego sprzymierzeńców) by raz na zawsze pozbyć się kłopotu.

Szwecja: wykorzystuje uwikłanie Polski w wojnę i latem 1621 roku atakuje osiągając ogromne sukcesy (zdobycie Rygi) - straszak Turków na Polaków (podobna rola jak Persja).

DEBATA OKSFORDZKA

INSTRUKCJA DLA ZWOLENNIKÓW TRAKTATU - PRZYJACIÓŁ KRZYSZTOFA ZBARASKIEGO

Kontekst zawarcia Traktatu:

- Negocjacje odbywały się w Stambule, na terenie państwa (wciąż) wrogiego, oddalonym o setki kilometrów od granic Rzeczypospolitej.
- Negocjacje odbywały się w ogarniętym chaosem Stambule, w którym zmieniali się sułtanowie, dokonywano zamachów stanów, grożono nawet Zbaraskiemu i jego ludziom.
- Bitwa pod Chocimiem została wygrana, ale za cenę ogromnych strat. Rzeczypospolita nie byłaby w stanie prowadzić kolejnej wojny.
- W trakcie negocjacji obie strony dopuszczały się agresji na przeciwnika - tatarzy napadali na Rzeczypospolitą, a nieopłaceni Kozacy dokonali wypadu na ziemie tureckie.

Postać Krzysztofa Zbaraskiego:

- Bardzo wykształcony i szanowany obywatel
- Do tej pory pomijany był w zaszczytach i urzędach
- Wraz z bratem przygotowywał wyprawę chocimską od strony logistycznej
- Zarówno on jak i brat interesowali się sprawami publicznymi, wielokrotnie przedstawiali swoje pomysły na rozwiązanie problemów tatarskich i kozackich
- Misję sfinansował z własnej kieszeni - wyłożył kilkadziesiąt tysięcy złotych na stroje, sprzęty, ludzi i podarki

Postanowienia Traktatu:

Wykorzystaj konkretne zapisy w danych kwestiach, które Waszym zdaniem są dobre dla Rzeczypospolitej.

DEBATA OKSFORDZKA

INSTRUKCJA DLA PRZECIWNIKÓW TRAKTATU - KRYTYKÓW KRZYSZTOFA ZBARASKIEGO

Kontekst zawarcia Traktatu:

- Negocjacje odbywały się po zwycięstwie chocimskim, w którym Rzeczpospolita zatrzymała inwazję przeważającej liczebnie armii osmańskiej.
- Armia osmańska poniosła ogromne straty, nie była zdolna do kontynuowania wojny lub rozpoczęcia nowej kampanii.
- Turcja przeżywała wewnętrzny kryzys - niskie morale, bunt żołnierzy, zamachy stanów, zmiana sułtanów i wezyrów.
- Podczas negocjacji Tatarzy nie zaprzestali swoich ataków. Stale napadali na ziemie Rzeczpospolitej (ważne: Kozacy napadali w tym samym czasie posiadłości tureckie)
- Negocjacje przeciągały się blisko dwa lata.
- Ogromne wydatki na upominki i podarki dla tureckich urzędników

Postać Krzysztofa Zbaraskiego:

- Krzysztof i jego brat Jerzy Zbaraski od lat krytykowali poczynania króla i hetmana Żółkiewskiego. Przewodzili sejmowej opozycji.
- Krzysztof Zbaraski pomijany był w nadaniach i urzędach - widocznie był tego jakiś powód.
- Krzysztof Zbaraski nie uczestniczył w bitwie chocimskiej
- Po zakończonej misji Zbaraski poprosił o zwrot poniesionych wydatków. Czy przedstawione przez niego rachunki mogą być wiarygodne?

Postanowienia Traktatu:

Wykorzystaj konkretne zapisy w danych kwestiach, które Waszym zdaniem są szkodliwe dla Rzeczpospolitej.

PUNKTACJA DLA SĘDZIÓW

- Każdą kwestię możemy oceniać w skali od -6 do +6 (24)
- W każdej kwestii możliwe są dodatkowe punkty za nadzwyczajne postanowienia (max 2 na kwestię, 8 max)
- Dodatkowo do 8 punktów za techniki i styl negocjacji

MAX: 40 punktów

1. Wyznaczcie **Wielkiego Posta** - przedstawiciela misji poselskiej, który będzie kontaktował się z Sędziami.
2. Wybierzcie **4 Komisarzy**, którzy odpowiadać będą za 4 główne kwestie będące przedmiotem negocjacji.
3. Wybierzcie **Pisarza**, który odpowiadać będzie za sporządzanie notatek.
4. Wybierzcie **Dragomana** (tłumacza), który będzie miał możliwość kontaktowania się z przedstawicielami drugiej strony.
5. Pozostali członkowie misji poselskiej pełnią rolę doradców i ekspertów.
6. Zapoznajcie się z materiałami.

Procedura negocjacji

1. Odprawa misji poselskiej - przygotowania do negocjacji
2. Powitanie obu misji - przemowa grzecznościowa Wielkiego Posta i Wezyra
3. Przedstawienie propozycji i oczekiwań w 4 kwestiach spornych przez 4 Komisarzy
4. Narada
5. Seria negocjacji Komisarzy
6. Narada
7. Finałowa seria negocjacji Komisarzy
8. Opracowanie Traktatu Pokojowego przez Wielkiego Posta, Wezyra i 2 Dragomanów.
9. Przedstawienie Traktatu Pokojowego przez Sędziów

	Rzeczpospolita	Punkty	Turcja	Punkty
Kwestia mołdawska				
Kwestia kozacka				
Kwestia tatarska				
Upominki				
Inne				